

Foto: P. Soto

Dannelse og Skaberkraft

Fra japansk litteratur og arkitektur til Arktis i
forandring, perler af ture og Sønderjyllands
Symfoniorkester med Benjamin Koppel.
I samarbejde med Kristeligt Dagblad.

4. – 10. oktober 2027

Vi skal begejstres af japansk litteratur og arkitektur og besøge to store kulturklassikere - det helt nye Danevirkemuseum midt i UNESCO Verdenskulturarv og Bordesholmalteret - en kulturskat i verdensklasse. Vi åbner også for debat om Arktis i forandring, om den jødiske dannelseskultur, om K.E. Løgstrup og om klimatilpasning. Endelig får vi besøg af den anmelderroste forfatter Kim Fupz Aakeson. Ugen krydres med vinsmagning, sang og flot koncert med Sønderjyllands Symfoniorkester med Benjamin Koppel som solist i pragtsalen på Alsion i Sønderborg.

Foredrag

- Om Bordesholmalteret i Slesvig Domkirke - et mesterværk ved Doris Ottesen, cand.theol., forfatter og tidligere højskolelærer. En optakt til besøget i Slesvig Domkirke.
- Højskolesangbogen i nye klæder sangaften med 19. udgave af Højskolesangbogen ved Nina Kjærhus, forstander og Jesper Kragh, højskolelærer.
- Om Løgstrup, selvudvikling og dannelse ved Bjørn Rabjerg, cand.mag. i filosofi og dansk med ph.d. i systematisk teologi.
- Om den jødiske dannelseskultur i Vest- og Centraleuropa i det 19. og 20. århundrede ved Thue Kjærhus, forstander på Højskolen fra 2001-2026.
- Arktis i forandring ved Jens Olaf Pepke Pedersen, seniorforsker på DTU Space, som arbejder med klimaændringer i Arktis.
- Om Japans arkitektur og æstetik ved Hans Laurens, arkitekt med speciale i japansk arkitekturhistorie fra Kyoto Universitet i Japan.
- Vinsmagning - en rejse i de store vinregioner.

- Om klimatilpasning og byplanlægning - Vandet kommer ved Maj-Britt Quitzau, forsker på Aalborg Universitet.
- Forfattersalon med Kim Fupz Aakeson, der har fået DR Romanprisen 2026.
- Salonmusikken i romantikken ved Jesper Kragh, højskolelærer og musikhistoriker.
- Om Haruki Murakami: Byen og dens usikre mur ved Anne Valbjørn Odgaard, forfatter og japankender.
- Spændende morgensamlinger, højskolesang og flaghejsning.

Udflugter

- Besøg i Slesvig Domkirke med Bordsesholmalteret, en kulturskat i verdensklasse.
- Koncert med Sønderjyllands Symfoniorkester i den helt særlige koncertsal i Alsion, Sønderborg med Benjamin Koppel.
- Besøg på det helt nye og fascinerende byggeri: Danevirke museum, midt i UNESCO Verdenskulturarv.

Velkommen til en klassisk grundtvigsk folkehøjskole

Rønshoved Højskole er en af Danmarks flottest beliggende højskoler. Højskolen ligger ud til Flensborg Fjord midt i det bakkede morænelandskab, der indbyder til skønne vandreture i store løvskove langs fjorden. Stedets beliggenhed giver rige muligheder for udendørsoplevelser, der stimulerer og inspirerer.

Vi lægger vægt på det almendannende, hvor sange fra Højskolesangbogen, gode fortællinger, morgensamlinger, foredrag og fællesskabet er centralt placeret i hverdagen.

Vores kokke gør sig hver dag umage med at servere spændende retter, smagfulde salater og kager – ofte fra det sønderjyske kaffebord.

Højskolen kunne fejre 100 års fødselsdag i 2021 og fremstår flottere end nogensinde. Vi har bygget om og renoveret, så skolen er klar til et nyt århundrede.

Nina Kjærhus og Tim Pohle
Forstanderteam

Mandag 4. oktober

Ank. med tog til Gråsten Station. Herefter mulighed for transport til højskolen med vores egen bus kl. 15.15. (Se opdateret ankomsttidspunkt på dsb.dk)

Kl. 15–16.15 Ankomst og indkvartering, samt kaffe og lidt brød i skolens foyer.

Kl. 16.30 **Velkomst og rundvisning ved Nina Kjærhus, forstander. Vi mødes i foredragssalen.**

Gennemgang af de vigtigste punkter i programmet, involverede lærere på kurset bliver introduceret, vi synger et par gode sange og slutter af med en rundvisning på skolen.

Kl. 17.30 Vin- og ølsalg fra vores kiosk i foyeren

Kl. 18.15 Aftensmad i spisesalen. Denne første aften skal vi have Rønshoved Tapas. Vores kokke har stegt og kogt lokale råvarer; et bugnende spisebord med små lækkerier, kombineret med gode salater og andet godt.

Kl. 19.45 **Aftensamling ved Tim Pohle, forstander.**

Vi mødes i foredragssalen. Højskolens værdigrundlag og placering i den sønderjyske historie krydret med sang og fortællinger. Herefter kaffe og kage med opskrift fra det store sønderjyske kaffebord i foyer og pejsestue.

Tirsdag 5. oktober

Kl. 7.30 Morgenvandring for de friske

Kl. 7.55 Vi synger flaget op

Kl. 8.00 Morgenmad i spisesalen

Kl. 9.00 **Morgensamling i foredragssalen sammen med de unge højskoleelever**

Du vil her blive udfordret inden for litteratur, musik, filosofi, historie – eller hvad læreren har på sinde. Samlingerne er uafhængige af dagens/kursets tema.

Kl. 10.00 **Foredrag om Bordesholmalteret i Slesvig Domkirke - et mesterværk ved Doris Ottesen, cand.theol., forfatter og tidligere højskolelærer.**

Vi har i dag fået fat i en af de mest benyttede foredragsholdere om alteret i Danmark. Hendes foredrag fokuserer både på det enestående håndværk og de dybe teologiske og bibelske fortællinger i de mange figurer. Bordesholmalteret i Slesvig Domkirke hører til blandt verdens kulturskatte, og alteret er med rette opført på den danske kanonliste, da den er lavet på

bestilling af den senere kong Frederik I. af Danmark. Tavlen er særlig interessant, fordi den afspejler brydningstiden mellem katolicismen og protestantismen. Mester Hans Brüggemann og hans svende færdiggjorde den over 12 meter høje og 7 meter brede træskærerarbejde i 1521. Resultatet blev et af verdenskunstens mesterværker. Tavlen er skåret i egetræ og har aldrig været bemalet, hvilket er helt enestående. Tavlen består af næsten 400 forskellige figurer, klædt i tidens dragter og med individuelle ansigtsudtryk, alle skåret med absolut mesterskab. Foredraget er en optakt til besøget i eftermiddag.

Kl. 12.00

Frokostbuffet i spisesalen

Kl. 13.15

Besøg i Slesvig Domkirke med Bordesholmalteret, en kulturskat i verdensklasse

Bordesholmalteret i Slesvig Domkirke er en kulturskat i verdensklasse, der skabtes af billedskæreren Hans Brüggemann og hans svende for knap 500 år siden på bestilling af den senere kong Frederik I. af Danmark. Brüggemanns inspirationskilde var den ældre samtidige, maleren og billedskæreren Albrecht Dürer (1471-1528), der ikke blot raffinerede træskærerkunsten, men også satte sin kunst i distribution. Alteret er netop blevet renoveret, så det fremstår knivskarpt igen. Husk pas.

Kl. 17.30

Øl- og vinsalg fra skolens kiosk

Kl. 18.00

Aftensmad i spisesalen

Kl. 20.00

Højskolesangbogen i nye klæder sangaften med 19. udgave af Højskolesangbogen ved Nina Kjærhus, forstander og Jesper Kragh, højskolelærer.

Vi sidder nu med 19. udgave af Højskolesangbogen. Vi vil i aften give en kærlig hyldest til de sange, vi kender, men også prøve kræfter med nogle af de nye, der er kommet til. Sange, der rummer livstemaer, der er eviggyldige for os mennesker - frihed, kærlighed og fællesskab.

Onsdag 6. oktober

Kl. 7.30

Morgenvandring for de friske

Kl. 7.55

Vi synger flaget op

Kl. 8.00

Morgenmad i spisesalen

Kl. 9.00

Morgensamling i foredragssalen sammen med de unge højskoleelever.

Kl. 10.00

Foredrag om Løgstrup, selvudvikling og dannelse ved Bjørn Rabjerg, cand.mag. i filosofi og dansk med ph.d. i systematisk teologi.

Selvudviklingstanken er blevet meget aktuel i de seneste

år, hvor der er kommet kurser, selvhjælpsbøger og meget andet, der skal hjælpe det enkelte menneske med at udvikle sig og finde glæde og tilstedeværelse i sit eget liv. Tanken er imidlertid gammel og kan spores helt tilbage til den græske antik og filosoffer som Platon og Aristoteles. I dette foredrag rettes et blik mod det menneskesyn, som ligger bag selvudviklingstanken, og der peges på en risiko for, at selvudviklingsprojektet bliver til selvoptagethed og indesluttethed. Som et alternativ peges der på dannelses tanken, hvor mennesket frem for at skulle kigge indad i sig selv rettes mod det ydre i form af naturen, medmennesket og kunsten.

Kl. 12.00

Frokostbuffet i spisesalen

Kl. 14.30

Foredrag om den jødiske dannelseskultur i Vest- og Centraleuropa i det 19. og 20. århundrede ved Thue Kjærhus, forstander på Højskolen fra 2001-2026.

Den jødiske kultur i Vest- og Centraleuropa ændrede sig afgørende i tiden mellem det 18. og 19. århundrede. De europæiske jøder kunne forlade ghettoerne, der ellers havde været en fast bestanddel af de europæiske samfund. I de tyske kulturområder og lande blev den jødiske emancipation indledt med Moses Mendelssohns indtog i tysk åndsliv og i europæisk oplysningskultur. Fra slutningen af 1700-årene og frem til hitlerismens magtovertagelse i 1933 har europæisk kultur og særligt den tyske aldrig erfaret en større guldalder, end den hvor jødisk- og tysk kultur udgjorde en syntese. Allerede i begyndelsen af de første to årtier af det 19. århundrede spillede intellektuelle jødiske kvinder en nøglerolle i de litterære saloner i Berlin, Hamburg og Wien. Den store jødiske tænker Hannah Arendt skriver om de intellektuelle saloner og om Rahel Levin (senere Varnhagen) som den ledende figur i den bemærkelsesværdige salonkultur. Arendt beskriver i sin særegne sociologi to jødiske arketyper i det moderne fra det 19. århundredes begyndelse med afsæt i salonkulturen. Parvuen og Pariaen. Paria: Adorno, Benjamin og Kafka hører til den type moderne jøder, der er grundet i mobiliteten og af det 19. århundredes liv og som er bevidste outsiders, der opfatter sig selv som marginaliserede intellektuelle "outdrops" og som kritiserer det almene samfund fra denne platform. Parvenu: Parvenu-jøden udspiller sig også i Pontoppidans "Lykke-Per" i figuren Ivan Salomon. De forsøger at være fødselshjælpere for geniet og forsøger at tilpasse det, Adorno betegner "almenheden." De fornægter deres jødiskhed på

samme måde som den intellektuelle sønderjyde fornægtede sit ophav og kultur for at passe ind i de københavnske miljøer. Vi vil i foredraget dykke ned i tysk jødisk kultur og tysk kultur som sådan og se hvordan den forgrenede sig til New York og USA efter 1933. Kan vi spore en sociologi og idehistorie af opløsningen af de jødiske ghettoer i slutningen af det 18. århundrede og den nye kultur i aftenlandene? Kan vi forstå vores civilisation på baggrund af dette? Er der en sammenhæng mellem det 19. og det 20. århundredes zionisme, antisemitisme og det at man skabte den intellektuelle paria? En slags optakt til koncerten i aften med den jødiske slægt Koppel.

Kl. 17.00

Øl- og vinsalg fra skolens kiosk

Kl. 17.30

Aftensmad i spisesalen inden afgang.

Koncert med Sønderjyllands Symfoniorkester i den helt særlige koncertsal i Alsion, Sønderborg med Benjamin Koppel.

I aften skal vi beruses og betages af symfoniske toner, når Sønderjyllands Symfoniorkester går på scenen i den store koncertsal i Alsion i Sønderborg. Orkestret kunne i 2023 fejre sit 60-års jubilæum og er et af de mest turnerende landsdelsorkestre med regelmæssige koncerter både i Nord- og Sydslesvig. Med et repertoire, der spænder fra den sene barok til moderne kompositionsmusik, er de dygtige musikere klar til at spille en vidunderlig koncert for os. I skrivende stund har orkestret endnu ikke helt afsløret, hvad der konkret vil være på programmet, men storslået bliver det uden tvivl. Dog ved vi, at solisten bliver Benjamin Koppel.

Vi kører herefter hjem til højskolen, hvor et glas køligt hvidvin og lidt fingermad venter på os i Gimle.

Torsdag 7. oktober

Kl. 7.30 Morgenvandring for de friske

Kl. 7.55 Vi synger flaget op

Kl. 8.00 Morgenmad i spisesalen

Kl. 9.00 **Morgensamling i foredragssalen sammen med de unge højskoleelever.**

Kl. 10.00 **Foredrag om Arktis i forandring ved Jens Olaf Pepke Pedersen, seniorforsker på DTU Space, som arbejder med klimaændringer i Arktis.**

Smeltende is åbner nye sejlruiter og ressourcer i Arktis — og skærper rivaliseringen mellem stormagterne. Donald Trumps gentagne ønske om at overtage Grønland har

tydeligt vist regionens voksende strategiske betydning og sat Rigsfællesskabet under pres. Spørgsmålet om Grønlands fremtid er rykket i centrum. Men kan Grønland reelt blive selvstændigt og selvforsørgende — eller handler valget i sidste ende om, hvem landet vil være afhængigt af? I foredraget ser vi på Arktis' nye geopolitiske virkelighed og de afgørende valg, der former fremtiden i det høje nord.

Kl. 12.00

Frokostbuffet i spisesalen

Kl. 14.30

Foredrag om Japans arkitektur og æstetik ved Hans Laurens, arkitekt med speciale i japansk arkitekturhistorie fra Kyoto Universitet i Japan.

I dag skal vi med Japankender Hans Laurens med til Japan. Han giver os et kulturelt, historisk overblik over den japanske arkitektur og baggrunden for den helt særlige japanske æstetik.

Kl. 17.30

Øl- og vinsalg fra skolens kiosk

Kl. 18.00

Aftensmad i spisesalen, der går over i vinsmagning - en rejse i de store vinregioner.

Glæd dig til at nyde de liflige aromaer, mens vi bliver forkælet med økologiske oste fra vores lokale mejeri, Naturmælk.

Fredag 8. oktober

Kl. 7.30

Morgenvandring for de friske

Kl. 7.55

Vi synger flaget op

Kl. 8.00

Morgenmad i spisesalen

Kl. 9.00

Morgensamling i foredragssalen sammen med de unge højskoleelever

Kl. 10.00

Foredrag om klimatilpasning og byplanlægning - Vandet kommer ved Maj-Britt Quitzau, forsker på Aalborg Universitet.

I planlægningen af vores byer har eksperter historisk set spillet en vigtig rolle, og det er foregået meget struktureret.

I dag er udviklingen langt mere komplekst sammensat, idet planlæggerne snarere fungerer som facilitatorer af udviklingsprocesser på tværs af fagområder, kommercielle interesser, naturbeskyttelse og befolkningens ønsker og behov. Hertil kommer et akut behov for at adressere klimaforandringerne og deres betydning for byernes resiliens. Vandet udfordrer byerne oppefra, nedefra samt fra hav og åer. Hvordan skaber man målrettet forandring i en kompleks planlægningsproces? Hvordan påvirkes vores lokalsamfund og byer af udviklingen?

- Kl.12.00 Frokostbuffet i spisesalen
- Kl.14.30 **Forfattersalon med Kim Fupz Aakeson, der har fået DR Romanprisen 2026 og er en af DK's mest læste forfattere lige nu.**
Kim Fupz Aakeson er blandt de mest læste forfattere i Danmark. Han er født i 1958 og uddannet manuskriptforfatter fra Den Danske Filmskole, hvor han gennem mere end 40 år har skrevet historier til børn, unge og voksne. Med et omfattende virke på tværs af litteratur, film, tv, scene- og radioteater har han sat et markant aftryk på dansk kulturliv. Siden debuten med "Hvem vover at vække guderne?" i 1984 har han opbygget et forfatterskab, der i dag tæller mere end 150 udgivelser. Bibliografien spænder fra romaner, noveller og tegneserier til billedbøger, ungdomsbøger, filmmanuskripter og tv-serier. Blandt hans mest kendte værker finder man "Vitello-serien", "Pragtfuldt, pragtfuldt", "Berørte Katrine", "Bådens navn", "Fangeleg" og romanen "Skyggen foran mig", som i 2026 modtog DR Romanprisen. Hans mangeårige arbejde som forfatter har gjort ham til en markant stemme i dansk kulturliv og en fortæller, som har formået at nå ud til generationer af læsere.
- Kl. 17.30 Øl- og vinsalg fra skolens kiosk
- Kl. 18.00 Aftensmad i spisesalen
- Kl. 19.30 **Salonmusikken i romantikken ved Jesper Kragh, højskolelærer og musikhistoriker.**
I 1800-tallet forsamlede det nye borgerskab sig i klubber og saloner. Her passede fyrsternes symfonier og kirkens kantater ikke ind. Der måtte derfor forfattes og komponeres nye sange. Her blev skrevet nogle af de smukkeste kunstsange og klavermusik, som rummer både inderlighed, dramatik og stor skønhed. Motiverne i værkerne behandlede oplevelsen af en splittet verden ved at dyrke sansen for den store sammenhæng mellem mennesket, natur, historie, fantasi og religion. Herefter kaffe og nybagt brød i pejsestuen.

Lørdag 9. oktober

- Kl. 7.30 Morgenvandring for de friske
- Kl. 7.55 Vi synger flaget op
- Kl. 8.00 Morgenmad i spisesalen
- Kl. 9.00 **Morgensamling i foredragssalen.**
- Kl. 10.00 **Foredrag om Haruki Murakami: Byen og dens usikre mur ved Anne Valbjørn Odgaard, forfatter og japankender.**

Bliv inspireret til at læse japansk litteratur, når kulturformidler og forfatter Anne Valbjørn Odgaard fortæller om Haruki Murakami og Byen og dens usikre mur (2023). Ved verdens ende ligger byen med de usikre mure, som man kun kan komme ind i, hvis man efterlader sin skygge udenfor. Byen har et mystisk bibliotek og rummer en smuk, mystisk ung kvinde, som den navnløse jegfortæller sidenhen, da han bryder ud af byen og lever videre i Tokyo, kommer til at drømme om og længes efter. Dette er selvfølgelig, med en murakamisk selvfølgelighed, en bog, hvor virkeligheden begynder at slå sprækker, og en bog som tydeligt lægger sig i forlængelse af den magisk realistiske japanske forfatters tidligere bestsellerværker: Trækopfuglens krønike, Kafka på stranden og 1Q84.

Kl. 12.00 Middagsmad i spisesalen.

Kl. 13.30 **Besøg på det helt nye og fascinerende byggeri: Danevirke museum, midt i Unesco Verdenskulturarv.**

Vi slutter ugen af ved at besøge det nyåbnede Danevirkemuseum. Vi har i mange år ønsket os en bedre formidling af Danevirkevoldens historie. Det har vi nu fået gennem en kæmpe stor millionbevilling fra A.P. Møller Fonden. Den nye og fascinerende museumsbygning fremhæver og kaster et flot nyt lys over den vigtige UNESCO-verdenskulturarv. Arkitekturen er bevidst underspillet for at sikre, at hovedvolden stadig forbliver det centrale fokuspunkt, både ude og inde. Med dette nye museum har vi fået historien om vores kulturarv sikret langt ud i fremtiden. Glæd dig til at se det fascinerende nye museumsbyggeri lige midt i Unesco Verdenskulturarv. Husk pas.

Kl. 17.30 Øl- og vinsalg fra skolens kiosk

Kl. 18.00 **Festmiddag.** Vores kokke forkæler os med en flot 3-retters menu. Aftenen går herefter over i sange fra hatten og andet godt.

Søndag 10. oktober

Kl. 08.00 Morgenbuffet i spisesalen

Kl. 08.45 Vi synger flaget op

Kl. 08.50 **Kort morgensamling i pejsestuen**

Herefter afsked og afrejse, så man kan tage med skolens bus fra højskolen til Gråsten Station kl. 10.30. Tag IC-Lyntoget med afgang ca. kl. 11.00 (Se opdateret afgangstidspunkt på dsb.dk).

Vi forbeholder os ret til ændringer i programmet.

Praktiske oplysninger

Tilmelding

Du tilmelder dig nemt på vores hjemmeside www.ronshoved.dk under "Korte kurser". Du kan vælge mellem at betale online eller at få en regning.

Tilmelding er bindende, hvilket betyder, at vi ikke kan refundere pengene ved afbud. Vi anbefaler derfor, at du tegner en afbestillingsforsikring ved f.eks. Europæiske Rejseforsikring.

Priser

Dobbeltværelse pr. person med eget bad:	6.995,-kr.
Enkeltværelse pr. person med eget bad:	8.195,-kr.

Kontoret hjælper dig gerne med at finde en makker, så du for det første kan spare de penge som et enkeltværelse jo koster ekstra, men også for at du kan få muligheden for at lære en ny at kende.

Beløbet dækker kost & logi inkl. linned og håndklæder samt alle udflugter og programsatte punkter.

Rejsen til Rønshoved med offentlig transport

Vi ligger tæt på IC-linien. Der købes togbillet til Gråsten. Det tager 2½ time fra Århus og 3½ time fra København (med direkte tog hver 2. time). Fra Gråsten tager bussen (nr. 110) kun 15 min.

Vi kan også tilbyde at hente dig med vores bus i Gråsten kl.15.15. Prisen vil være 50,-kr., som du betaler direkte til chaufføren i bussen. Det samme kan vi tilbyde på hjemrejsen med togafgang ca. kl.11.00. (Se dsb.dk for at se opdateret togankomst/togafgang).

Rønshoved Højskole
Højskolen ved Flensborg Fjord